

12.2.2018

Dnro:
1591/04/2017Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

Lausuntopyyntö TEM/2490/00.06.02/2017

Lausunto kemikaalikohteiden suojaamista lainvastaiselta toiminnalta selvittäneen työryhmän raportista

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa kemikaalikohteiden suojaamista lainvastaiselta toiminnalta selvittäneen työryhmän raportista. Viestintävirasto lausuu raportista seuraavaa:

Viestintävirasto pitää hyvänä, että myös kyberturvallisuusasiat on otettu osaksi kemikaalikohteiden suojaamista koskevan selvitystyön aiheeksi ja että vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, jatkossa kemikaaliturvallisuuslaki) muutostarpeita arvioidaan myös kyberturvallisuuden näkökulmasta. Viestintävirasto kuitenkin esittää alla joitakin huomioita raporttiin liittyen, jotka olisi hyvä ottaa huomioon jatkotyössä.

Kyberturvallisuusuhkien kokonaisvaltainen arviointi ennen säädöstarpeiden arviointia

Raportin tavoitteena on toimia pohjana kemikaaliturvallisuuslain jatkovalmistelulle. Kuten raportissa todetaan, voimassa olevan kemikaaliturvallisuuslain lähtökohtana on varautuminen toiminnanharjoittajan omasta toiminnasta aiheutuviin turvallisuusuhkiin. Raportin mukaan turvallisuusympäristö on kuitenkin muuttunut ja jatkossa rikolliseen toimintaan ja terrorismiin liittyvä vaara vaatii aiempaa enemmän ja osin aiemmasta poikkeavia turvallisuusjärjestelyitä. Näiden lisäksi raportissa pohditaan myös kyberuhkiin varautumista, ja ehdotetaan muun muassa uuden säännöksen (12 a §) lisäämistä kemikaaliturvallisuuslakiin.

Raportin kyberturvallisuusuhkia koskevaa taustaselvitystä on paikoin vaillinainen. Siten Viestintäviraston pitää tärkeänä, että kyberturvallisuusuhkia koskevien asioiden osalta arviointityötä jatkettaisiin tai asiasta teetettäisiin erillisselvitys. Kyberturvallisuusuhkien arvioinnissa tulisi lähteä liikkeelle kokonaisvaltaisesta kyberturvallisuuden riskienhallinnasta, jonka pohjalta voitaisiin arvioida tarvittavia säädösmuutoksia. Nyt raportissa ehdotetut lainsäädäntömuutokset eivät ota täysimääräisesti

huomioon kokonaisvaltaista kyberturvallisuushkiin varautumista.

Raportti keskittyy laaja-alaisesti eri uhkakuvien taustojen selvittämiseen, mutta kyberturvallisuushat on arvioitu raportissa varsin suppeasti keskittyen lähinnä rikollisesta toiminnasta tai terrorismista aiheutuviin kyberturvallisuushkiin. Kemikaalikohteissa käytettyihin tietojärjestelmiin ja -liikenneyhteyksiin kohdistuvat riskit voivat kuitenkin olla seurausta myös tahattomasta toiminnasta, kuten luonnonilmiöistä ja niiden vaikutuksista viestintäverkkoihin. Myös tietojärjestelmä- tai tietoliikenne laitteiden rikot voivat aiheuttaa merkittäviä ongelmia kriittisten prosessien ylläpidolle. Tahattomasta toiminnasta aiheutuneet vahingot voivat myös edesauttaa laittomien kyberturvallisuushkien toteutumista. Olisikin tarpeen, että myös näitä tahattomasta toiminnasta aiheutuvia kyberturvallisuushkia ja niiden kerrannaisvaikutuksia arvioitaisiin kattavasti. Tämän arvioinnin tulisi kattaa myös käytettävien alihankkijoiden toiminta, palvelut ja tuotteet sekä heidän kanssaan tehdyt sopimukset.

Kyberturvallisuushkien kokonaisvaltaisessa arvioinnissa olisi hyvä lähteä liikkeelle kokonaisvaltaisesta kyberturvallisuuden riskienhallinnasta, missä kemikaalikohteissa käytettävien tietojärjestelmien ja -liikenneyhteyksien tietoturvallisuudesta huolehtiminen ja poikkeustilanteisiin varautuminen sekä jatkuvuudenhallinta olisivat rinnasteisessa asemassa muiden turvallisuushkien, kuten pelastus-, henkilöstö-, ympäristöasioiden, sekä rikolliseen toimintaan varautumisen kanssa. Kyberturvallisuuden mukaan ottaminen vaatisi myös kokonaisvaltaista pohdintaa organisaatioiden toimintaympäristöstä sekä keskinäisriippuvaisuuksista.

Virka-apuvelvoite

Raportissa on nostettu esille tarve pohtia sitä, tulisiko kemikaaliturvallisuuslaissa säätää virka-avusta ja esimerkkinä on mainittu, että virka-apuvelvoite tulisi kemikaaliturvallisuuslain soveltamisalan laajentuessa koskea poliisia, suojelupoliisi sekä Viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskusta.

Myös virka-apuvelvoitteiden osalta Viestintävirasto korostaa tarvetta tehdä kyberturvallisuuden kokonaisarviointi, jonka pohjalta voitaisiin arvioida tarvetta säätää virka-avusta, virka-apuvelvoitteen kohteena olevista viranomaisista, virka-apuvelvoitteen kohteena olevista asiakokonaisuuksista viranomaiskohtaisesti sekä mahdollisesti muista valvontavelvoitteista. Arvioinnissa tulisi huomioida myös muut viranomaisten yhteistyökeinot ja muista lainsäädännöistä tulevat velvoitteet tehdä yhteistyötä viranomaisten välillä. Lisäksi tulisi arvioida virka-avusta tai muusta yhteistyöstä viranomaisille koituvat resurssitarpeet. Viestintävirasto ei tässä vaiheessa ota kantaa mahdollisen virka-apuvelvoitteen tarpeellisuuteen tai sen vaatimiin resurssitarpeisiin.

Viestintävirasto pitää erittäin tärkeänä kemikaalikohteiden kyberturvallisuuden parantamisen eteen tehtävää työtä.

Jarkko Saarimäki
Johtaja
Viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus